

#aquiproubullying

Mòduls de formació per a famílies

Ús segur i responsable de les xarxes

Guia per al dinamitzador

Índex de la formació del programa

Mòduls de formació per a les famílies	
Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Sensibilització
Competències socioemocionals	Sensibilització
	Aprofundiment
Gestió positiva dels conflictes	Sensibilització
	Aprofundiment
Com detectar i aturar l'assetjament	Aprofundiment
Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització
Com detectar i aturar el ciberassetjament	Aprofundiment

Activitats didàctiques per a l'alumnat	
Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Primària
	Secundària
Competències socioemocionals	Primària
	Secundària
Gestió positiva dels conflictes	Primària
	Secundària
Com detectar i aturar l'assetjament	Primària
	Secundària
Ús segur i responsable de les xarxes	Primària
	Secundària
Com prevenir, detectar i aturar el ciberassetjament	Primària
	Secundària

<h2>Ús segur i responsable de les xarxes</h2> <p>Aquest mòdul formatiu està integrat en el programa d'innovació educativa #aquiproubullying que impulsa el Departament d'Ensenyament per prevenir, detectar i intervenir enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals des dels centres educatius i en col·laboració amb les famílies</p>		<h1>90</h1> <p>minuts</p>
<h3>Introducció</h3> <p>Internet ha esdevingut el medi natural per a una generació de joves que utilitzen des de ben petits els mòbils, les tauletes o els ordinadors per jugar, comunicar-se, participar en xarxes socials, informar-se o aprendre. Els estudis de recerca indiquen repetidament que, malgrat utilitzar les tecnologies digitals cada vegada a edats més primerenques, la majoria d'infants i adolescents no són conscients de fins a quin punt comparteixen informació personal ni coneixen les repercussions que pot tenir la seva petjada digital per al seu futur. El ciberassetjament és una de les preocupacions que tenen, sense saber com actuar en cas de patir-lo o detectar-lo en d'altres. Totes aquestes qüestions formen part de la competència digital que cal adquirir per desenvolupar-se de forma segura i responsable al món digital.</p>	<h3>Objectius</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Conèixer quins són els comportaments apropiats i inapropiats en una comunitat virtual i, en general, a Internet. • Conèixer quines accions d'autoprotecció es poden dur a terme a les xarxes socials • Sensibilitzar-se respecte el ciberassetjament i, en concret, el <i>grooming</i>. • Reflexionar sobre la vida digital dels fills. 	
<h3>Índex d'activitats</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1. Què fan els fills a les xarxes socials? • Activitat 2. Els amics estranys coneguts a la xarxa • Activitat 3. Configurar la privacitat a les xarxes socials. • Activitat 4. Quins límits hem de posar als fills? • Activitat 5. Pots ser part del problema o de la solució • Activitat 6. Què m'emporto de la sessió? 	<h3>Paraules clau i definició</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxa social: plataforma que permet als internautes crear una pàgina personal per intercanviar informacions, fotografies, vídeos, etc. amb la seva comunitat d'amics i la seva xarxa de coneixences. • Identitat digital: conjunt d'informacions que es troben a Internet sobre una persona com a resultat de la seva interrelació amb d'altres usuaris o amb la generació de continguts. El rastre voluntari o involuntari que deixa. • Suplantació d'identitat: fer-ser passar per una altra persona amb la voluntat d'enganyar • Netiqueta: regles de conducta i d'educació recomanades a Internet per tal que la comunicació sigui amable i correcta intentant no ferir els sentiments dels altres • Configuració de la privacitat : procediment que permet decidir quines dades personals es fan públiques o es restringeixen als cercles • Ciberassetjament: ús d'Internet (correu electrònic, xarxes socials, SMS, xats, etc.) per assetjar un individu o grup, mitjançant atacs personals • Grooming: és un tipus d'assetjament digital practicat per adults per guanyar-se la confiança de menors fingint empatia o tendresa amb finalitats fraudulentament i sovint il·legals. Sovint es relaciona amb l'obtenció d'imatges i vídeos de menors i amb pornografia. 	
<h3>Recursos</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxes socials. En aquesta pàgina podeu veure a un expert explicar què són les xarxes socials i quines precaucions cal prendre. • Els amics estranys coneguts a la xarxa. En aquest vídeo es mostra un cas fictici de "grooming". • Recomanacions per a un bon ús d'internet: assetjament. En aquest vídeo del Consell l'Audiovisual de Catalunya es mostra la importància del rol dels observadors d'assetjament. 		

Mòdul de formació per a famílies	Nivell	Guia per al dinamitzador
Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització	Pàgina 2

Activitat 1

Què fan els fills a les xarxes socials?

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat els participants han de poder:

- Definir el concepte de xarxa social
- Prendre consciència de la necessitat d'acompanyar als fills en l'ús de les xarxes socials

Descripció i desenvolupament

L'activitat s'inicia convidant a respondre el qüestionari sobre l'ús de les xarxes socials. Després es pot veure el vídeo [Ciutadans digitals](#)

Per aprofundir en el vídeo es proposa fer un debat formulant les preguntes següents:

- **Quins beneficis i riscos pensem que tenen les xarxes socials?**
- **Per què les fan servir els nostres fills?**
- **Quines situacions ens preocupen de l'ús que en fan?**

Els participants s'han d'agrupar en un primer moment en parelles o grups de tres per respondre en grup a les preguntes.

Per fomentar el debat, el dinamitzador pot tenir en compte les idees clau sobre l'educació dels fills en les xarxes socials següents:

- La millor defensa a la xarxa és no dir mentides, ser francs.
- Feu-los conscients dels riscos de les xarxes.
- Eduqueu-los sobre com han de participar a les xarxes.
- Destaqueu les aportacions positives d'Internet i de les xarxes.
- Oferiu-los límits, orientacions i suport.
- Demaneu-los que usin la tecnologia de manera positiva i responsable.
- Feu-los conscients que filtren l'ús que fan de les xarxes.

Un cop s'ha fet la reflexió en els petits grups i han donat resposta a les preguntes, es posaran en comú en el grup gran per a debatre sobre l'ús que els fills fan de les xarxes socials.

Rol del dinamitzador

- Procurar un diàleg fluid i respectuós
- Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar
- Evitar intervencions massa llargues o fora de to
- Moderar el debat
- Exposar les idees clau sobre l'educació dels fills en les xarxes socials.

Activitat 1. Què fan els fills a les xarxes socials?

1.1 Qüestionari per a famílies sobre l'ús de les xarxes socials.

Contesteu el següent qüestionari

1. Participes a alguna de les xarxes socials següents?

☐ Facebook	☐ WhatsApp	☐ Snapchat
☐ Twitter	☐ Youtube	☐ Instagram
☐ Google +	☐ LinkedIn	☐ .....

2. Saps si els teus fills participen a alguna de les xarxes socials següents?

☐ Facebook	☐ WhatsApp	☐ Snapchat
☐ Twitter	☐ Youtube	☐ Instagram
☐ Google +	☐ LinkedIn	☐ .....

3. Quins creus que són els motius pels quals els fills utilitzen les xarxes socials?

☐ Per distreure's	☐ Per compartir interessos: música, vídeos, jocs, etc.
☐ Per jugar	☐ Per saber què fan els companys i compartir informació amb ells.
☐ Per comunicar-se amb amics	☐ Per fer treballs escolars
☐ Per comunicar-se amb familiars	☐ Per buscar informació
☐ Per fer bromes als amics	
☐ Per conèixer gent nova	

4. Què et preocupa de l'ús que en puguin fer?

- Un ús inadequat (compartir fotos o vídeos íntims, donar dades personals o familiars que d'altres persones podrien utilitzar, molestar o insultar a companys, etc.)
- Que baixi el seu rendiment acadèmic
- El sedentarisme
- L'addicció
- L'aïllament social
- L'accés a continguts inadequats
- El coneixement de gent que els pot enganyar
- Problemes de relació amb els amics o companys a causa de comentaris o informació que hagin publicat en una xarxa social
- Que imitin conductes o modes que descobreixen a Internet
- Que no siguin conscients de que cal protegir la seva privacitat
- Que la seva identitat pugui ser suplantada per una altra persona.
- Que les seves publicacions puguin tenir repercussions en un futur, tant a nivell personal com laboral
- Que siguin objecte de comentaris o accions ofensives
- Que es deixin portar i no siguin crítics, ni amb els continguts, ni amb les opinions dels altres participants.
- Que pugui representar una despesa familiar

1.2. Preparació del debat.

En parelles o grups de 3 donar resposta a aquestes preguntes

1. **Quins riscos pensem que tenen les xarxes socials?**
2. **Per què les fan servir els nostres fills?**
3. **Quines situacions ens preocupen de l'ús que en fan?**

Un cop s'ha fet la reflexió en els petits grups i s'ha donat resposta a les preguntes, compartir-les en el grup gran. Un representant de cada petit grup ha d'exposar la seva resposta, al final el dinamitzador dona un temps per al debat entre tots.

Orientacions per al dinamitzador

1.2. Preparació del debat.

El dinamitzador ha de procurar que surtin les següents idees clau

- **Quins riscos pensem que tenen les xarxes socials?** Les xarxes socials a Internet, malgrat afavorir les relacions socials, poden comportar riscos per als vostres fills. Alguns d'aquests riscos van lligats directament a la xarxa mateixa i no els podem preveure, com relacionar-se amb persones desconegudes o trobar continguts no adients. Però n'hi ha d'altres que depenen de la utilització que en facin els vostres fills. A continuació us esmentem alguns dels riscos més importants que poden trobar els joves en l'ús de les xarxes a Internet:
  - En ocasions participen en xarxes socials falsificant les dades sobre la seva edat. En aquests entorns poden conèixer persones no adequades.
  - A les xarxes socials és fàcil crear un perfil amb dades personals falses. Si els vostres fills es relacionen amb persones desconegudes poden ser enganyats.
  - Quan comparteixen informació a Internet perden el control sobre aquesta informació perquè no poden saber a quanta gent arribarà i tampoc la poden "eliminar".
  - De vegades els fills publiquen informació, dades personals i hàbits de la família (adreces, telèfons, horaris, escola, espais de lleure...) que poden arribar a comportar riscos de robatoris a casa, assetjament, xantatge...
  - Cada vegada els adolescents tenen més aviat ordinador i telèfon mòbil per connectar-se a xarxes socials. En aquestes edats, encara no són prou conscients dels perills que poden comportar i les precaucions que cal adoptar. A més a més, aquests dispositius estan substituint els ordinadors convencionals, per la qual cosa heu de fer un seguiment més acurat de l'ús que en fan.
  - En ocasions els joves passen moltes hores connectats i deixen de fer altres activitats, com quedar amb els amics, fer esport, estudiar..., cosa que pot comportar l'aïllament i la dependència a les xarxes.
  - Alguns joves, com a joc, envien fotografies als amics en situacions compromeses, sense pensar en l'ús que es pot fer de la seva imatge personal i els problemes que els podria comportar en un futur, ja que deixen de tenir control sobre les fotografies publicades, que queden a la xarxa durant molt de temps.
  - Cal advertir-los que, en cas que el seu ordinador tingui una càmera web incorporada, persones desconegudes la poden activar amb determinats programes i envair la seva intimitat sense que ells se'n adonin.

- **Per què les fan servir els nostres fills?** Els joves, segons expliquen ells mateixos, utilitzen la xarxa social principalment per:
  - Socialitzar-se, és a dir, estar permanentment en contacte amb els seus amics, comunicar-se amb ells, intercanviar informació sobre els seus interessos, expressar els seus estats d'ànim...
  - Divertir-se; s'ho prenen com un joc.
  - Explicar qui són o qui els agradaria ser, donant una imatge de si mateixos amb la qual volen demostrar la seva identitat.
  - Penjar fotos, vídeos i música per compartir.
  - Fer comentaris a la pàgina d'altres persones.
  - Conèixer gent nova.
  - Fer tasques escolars d'una manera motivadora, elaborant i compartint treballs amb els companys.
- **Quines situacions ens preocupen de l'ús que en fan?**
  - Un mal ús d'Internet i de les xarxes socials, en casos molt extrems, pot comportar ansietat, depressió, aïllament, trastorns de la son...
  - Si no gestionen bé els permisos i autoritzacions els altres usuaris poden veure les seves dades, fotos, comentaris... i aleshores perden totalment la seva privacitat.
  - En ocasions els joves no tenen connexió permanent a Internet al seu mòbil i es connecten a les xarxes socials a través de Wi-Fi públiques i gratuïtes. Aquestes connexions són menys segures perquè els poden prendre dades personals, traspasar virus informàtics, etc.
  - Poden ser víctimes o agressors dels seus propis amics i companys de classe (fotografies manipulades o vexatòries, comentaris grollers...). Les xarxes socials permeten l'anonimat, que en ocasions és aprofitat per tenir conductes inadequades. A més a més, el fet de no veure la víctima fa que els agressors no s'adonin del mal que estan provocant.

Activitat 2

Els amics estranys coneguts a la xarxa

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat els participants han de poder:

- Extreure conclusions sobre què és Internet i el que representa exposar-hi la pròpia intimitat i les dades personals.
- Evidenciar els perills potencials i donar indicacions de com els fills poden evitar-los.

Descripció i Desenvolupament

Es visionarà en gran grup el vídeo [Els amics estranys coneguts a la xarxa](#).

En el vídeo es mostra un cas fictici de grooming explicat per un noi assetjador, en Justin, que fa xantatge a una noia més jove, la Jade, perquè ni ella ni el seu company no han tingut prou cura a l'hora de protegir el que penjaven a les xarxes socials. El mateix noi protagonista va donant pistes del que hauria pogut fer la noia per no veure's en aquesta situació. Això dona peu a extreure quines serien les regles bàsiques a tenir en compte per no posar-se en risc. Es demanarà que es prengui nota dels consells que apareixen per així disposar d'una llista per comentar-la en el gran grup.

Rol del dinamitzador

- Procurar un diàleg fluid i respectuós
- Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar
- Evitar intervencions massa llargues o fora de to
- Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar.
- Conduir el debat adaptant les preguntes segons les intervencions.

Activitat 2. Els amics estranys coneguts a la xarxa

A mesura que aneu veient el vídeo "[Els amics estranys coneguts a la xarxa](#)", preneu nota dels 4 consells que dóna el mateix protagonista.

Consell 1	
Consell 2	
Consell 3	
Consell 4	

A continuació, abans d'iniciar el debat amb el gran grup, contesteu les preguntes clau següents, bé agrupant-vos per parelles o grups de tres:

1. Penseu que en Justin té una actitud correcta a la seva vida quotidiana? Per què?	
2. I a Internet? Per què?	
3. En Justin deu ser major d'edat? Com ho sabem?	
4. Com coneix la Jade?	
5. La foto que veu és del perfil de la Jade?	
6. Com ha pogut veure-la si no és amic de cap dels dos?	
7. Quines informacions ha trobat per arribar a trobar-la realment?	
8. Com s'hi posa en contacte?	
9. Què li demana?	
10. Per què la Jade està preocupada?	
11. Què podria fer en Justin amb les fotos de la Jade?	
12. Quina decisió pren finalment la Jade?	
13. Què podem fer perquè no ens passi a nosaltres?	

Compartiu amb el gran grups les vostres respostes.

Orientacions per al dinamitzador

Activitat 2. Els amics estranys de la xarxa

A mesura que aneu veient el vídeo "[Els amics estranys coneguts a la xarxa](#)", preneu nota dels 4 consells que dóna el mateix protagonista.

Consell 1	No pengis fotos que no voldries que veiessin els teus pares o família
Consell 2	Activa la privacitat del teu perfil perquè només puguin trobar-te els teus amics reals.
Consell 3	Ves amb compte amb qui agreguis. com amic a les xarxes socials
Consell 4	Denuncia quan hi hagi abús o assetjament

A continuació, abans d'iniciar el debat amb el gran grup, contesteu les preguntes clau següents, bé agrupant-vos per parelles o grups de tres:

1. Penseu que en Justin té una actitud correcta a la seva vida quotidiana? Per què?	No. Té molt de desordre i no li agrada seguir les normes. Fa el que vol.
2. I a Internet? Per què?	Té el mateix comportament que a la vida real Per què? Es dedica a jugar i tafanejar la vida dels altres en xats i xarxes socials per veure si troba una "víctima". Contacta amb una noia menor d'edat.
3. En Justin deu ser major d'edat? Com ho sabem?	Segurament. Perquè viu independent.
4. Com coneix la Jade?	Buscant informacions personals per Internet a les xarxes socials.
5. La foto que veu és del perfil de la Jade?	És una foto al perfil del seu nòvio.
6. Com ha pogut veure-la si no és amic de cap dels dos?	Per la configuració de la privacitat que és pública. Tothom pot veure el que hi pengin. No només els amics.
7. Quines informacions ha trobat per arribar a trobar-la realment?	El seu nom, el número de mòbil, l'adreça de casa seva. Posa l'adreça a GoogleMaps i la segueix. Sap a quina escola va, quins costums té.
8. Com s'hi posa en contacte?	Fent-se passar per un amic seu a la xarxa social i guanyant-se la seva confiança
9. Què li demana?	Que li doni fotos íntimes, només per a ell, a través d'un pendrive que ha de deixar en uns matolls.
10. Per què la Jade està preocupada?	Perquè sap que ha perdut el control d'aquestes fotos i que està en mans d'en Justin.
11. Què podria fer en Justin amb les fotos de la Jade?	Fer-les públiques si no fa el que ell li demana. Li fa xantatge.
12. Quina decisió pren finalment la Jade?	Denunciar en Justin.
13. Què podem fer perquè no ens passi a nosaltres?	<ul style="list-style-type: none"> • Configurar la privacitat de manera que només puguin veure les dades personals els nostres amics o la família. • Bloquejar qualsevol persona que ens molesti. • Només acceptar com a amic les persones que coneguem en la vida real. • En cas de ciberassetjament o de grooming parlar amb els nostres pares, els professors o algun adult de confiança. • Si no n'hi ha cap, trucar al telèfon per a l'assetjament escolar 900 018 018 o al telèfon gratuït Infància respon: 116 111.

Activitat 3

Configurar la privacitat a les xarxes socials

15 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat els participants han de poder:

- Conèixer del procediment de configuració de la privacitat a les xarxes socials per a que puguin assessorar i verificar que els fills estan protegits.
- Practicar la configuració de la privacitat en una xarxa social.

Descripció i desenvolupament

Aquesta activitat es recomanable dur-la a terme una vegada els participants han vist el vídeo tutorial "[La privacitat a Facebook-1](#)", per poder posar en pràctica individualment com es configura la privacitat a Facebook. Possiblement, molts ja en sàpiguen i puguin ensenyar-ho als companys. La durada del vídeo és de 4.48' però es deixa més temps perquè puguin parar i comentar.

També es mostrarà com configurar la privacitat de l'aplicació Instagram (si és que utilitzen aquesta xarxa social) per a que sigui privada, ja que per defecte queda configurada com pública, i aleshores tothom pot veure el que es publica a un compte. Per aquells participants que disposen d'altres xarxes socials com Twitter o Whatsapp també se'ls pot proposar que configuren la seva privacitat o que comparteixin amb els altres com ho fan per protegir les seves dades personals.

Rol del docent

- Procurar un diàleg fluid i respectuós
- Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar
- Evitar intervencions massa llargues o fora de to
- Explicar i organitzar l'activitat, facilitant un compte de Facebook de proves.

Activitat 3. Configuració de la privacitat

El que li ha passat a la Jade, no hauria estat possible si hagués tingut ben configurada la privacitat de les seves xarxes socials, per això és molt important que conegueu i practiqueu com fer-ho.

En primer lloc es veurà i comentarà el vídeo tutorial "[La privacitat a Facebook-1](#)". A continuació, per parelles, entrar a Facebook (compte de proves) per practicar com es configura la privacitat en aquesta xarxa social.

Facebook és una xarxa social de relació utilitzada per milions de persones de tots els països del món que permet mantenir l'intercanvi d'informació, fotografies, vídeos i enllaços entre els seus integrants. A més, els usuaris poden participar en els grups que els interessin o fer-ne de nous. D'altra banda, hi ha un conjunt d'aplicacions que el complementen i que aporten un ventall nou de funcions, tant lúdiques com professionals (jocs, blocs d'associacions i empreses...).

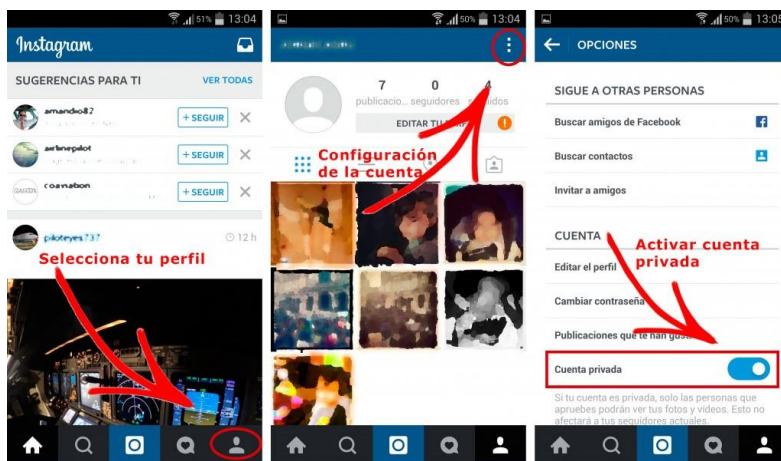

L'activitat es pot complementar amb la configuració de la privacitat a altres xarxes socials com, Instagram, Whatsapp o Twitter que potser utilitzen els fills. Es recomana verificar les opcions de privacitat a cadascuna de les xarxes socials que utilitza el vostre fill.

Privacitat a Instagram

Instagram és una aplicació per a mòbils que permet compartir imatges. L'aplicació permet als usuaris fer fotografies i petits vídeos de fins a 15 segons, retocar les fotografies i, finalment, mostrar-les als amics o seguidors, ja sigui a la mateixa plataforma o a diverses xarxes socials, incloent-hi Facebook, Twitter...

Per fer que el compte d'Instagram sigui privat cal obrir l'aplicació des del telèfon mòbil i triar la icona de perfil a la part inferior dreta. La pantalla canviarà i cal activar on es veuen tres punts, a la part superior dreta, i aleshores es veu l'opció "Cuenta privada", només cal activar-la i ja està. D'aquesta forma només les persones que segueixen el compte poden veure les fotos, caldria revisar els "seguidors" que té el fill o filla per comprovar si són coneguts o es pot confiar en ells.

Privacitat a Twitter

Twitter és una eina de comunicació en temps real que permet l'enviament de missatges curts (denominats *tweets*, *tuits*, o *piulades*) de menys de 140 caràcters. Quan un usuari escriu un missatge, aquest arriba immediatament a tots els usuaris seguidors. L'enviament dels missatges es pot fer des de la pàgina web de Twitter, un telèfon mòbil, una tauleta digital o un ordinador. També es poden compartir enllaços, fotografies, vídeos...

Mòdul de formació per a famílies	Nivell	Guia per al dinamitzador
Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització	Pàgina 11

Per configurar la privacitat cal accedir a les dades del compte i seleccionar si es vol que siguin públiques les dades personals relacionades amb el lloc des del que s'envia un tuit, si com usuaris volem que es pugui veure l'adreça d'una pàgina web personal, i finalment la nostra data de naixement.

Privacitat a Whatsapp

WhatsApp és una aplicació de missatgeria instantània per a mòbils. Permet conèixer automàticament quins dels contactes de l'agenda del telèfon mòbil són usuaris de la mateixa aplicació.

Per configurar la privacitat cal accedir a "Configuració" i allí establir el nivell d'informació personal que està disponible a les persones que tenen el nostre número de telèfon. En la mateixa pàgina hi ha la possibilitat per bloquejar números de telèfon que no volem que puguin contactar amb nosaltres.

Orientacions per al docent

Activitat 3. Configuració de la privacitat

Activitat pràctica

Activitat 4

Quins límits hem de posar als fills?. La trampa de les xarxes socials **10 minuts**

Finalitat

Amb aquesta activitat els participants han de poder:

- Reflexionar sobre els límits que cal posar als fills
- Conscienciar de la responsabilitat dels pares en l'ús dels dispositius mòbils per part dels fills.

Descripció i desenvolupament

L'activitat consisteix en la lectura d'una entrevista al jutge [Emilio Calatayud](#) (jutge de menors de Granada) en la que indica la importància de controlar als fills pel que fa a l'ús de les xarxes socials i els dispositius mòbils en general.

Un cop finalitzada la lectura es tracta d'obrir un diàleg entre els participants per a que expressin la seva opinió en relació a la tesi del jutge:

Cal violar la intimitat dels nostres fills. Abans, els nostres pares registraven el que teníem a la nostra habitació, els nostres calaixos, ara el que cal és mirar el que fan els fills amb el mòbil. Ara bé, hem d'evitar que ens enxampin.

Per complementar l'activitat es pot llegir el fragment d'una entrevista a Zygmunt Bauman en la que presenta les xarxes socials com un problema en la formació dels joves.

Rol del docent

- Procurar un diàleg fluid i respectuós
- Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar
- Evitar intervencions massa llargues o fora de to.

Activitat 4. Quins límits hem de posar als fills?

Llegiu l'entrevista al jutge Emilio Calatayud. Un cop feta la lectura compartiu les impressions sobre les tesis que el jutge exposa a l'entrevista. Al final de l'activitat també teniu un text de Zygmunt Bauman que us pot ajudar en la reflexió.

Nadie en España ha juzgado a tantos menores como él, un Salomón de Granada que es justo lo que piensa: a los 17.000 chavales que ha sentado en el banquillo, Calatayud los condena a estudiar, a dibujar un cómic, a limpiar la calle y hasta a vivir sin móvil.

Señor juez, vengo a entregarme. Le di una colleja a mi hijo.

Confundir una colleja con un maltrato en este país es una auténtica barbaridad. En cualquier caso, con lo que yo trabajo es con lo otro: cuando el niño le pega la colleja al padre. Y de eso hay mucho, cada vez más. Se empieza desobedeciendo a los padres y golpeando al maestro y se termina yendo a por el presidente del Gobierno.

¿Es más difícil ser padre hoy?

Y también ser hijo. Es mucho más difícil ser padre porque no tenemos la autoridad. Nos la quitó Zapatero: el derecho de corregir de forma razonada a nuestros hijos se suprimió en

2007. Y el Mariano no lo ha puesto. Aunque luego le pegue una colleja en la tele al niño... Hay un documento que yo pondría en la nevera: el artículo 155 del Código Civil, que dice que los hijos deben obedecer a sus padres mientras permanezcan bajo su potestad y respetarles siempre y contribuir según sus posibilidades al mantenimiento de la familia.

Si el niño no quiere acelgas, le ponemos hamburguesas.

Claro. Y así nos va. Cuando yo tenía cuatro años y eran las dos de la tarde, mis padres: "Niño, cómete la sopa". Y el niño, que soy yo: "No me la como". Pescozón al canto y te comías la sopa. Si no te comías la sopa, te merendabas la sopa. Y si no te merendabas, la sopa te la cenabas. Así que a las diez de la noche la sopa estaba tomada... Ahora llega el padre posconstitucional, que soy yo (porque yo, como persona, soy preconstitucional y como padre soy posconstitucional), con mi hijo de cuatro años que dice que no se quiere tomar la sopa. Y yo le digo: "Yo creo que te debes comer la sopa, porque si no entramos en un periodo de anorexia perjudicial para tu salud. No obstante tú decides". Total, que ni se come, ni se merienda, ni se cena la sopa. Al final tiramos la sopa y le hacemos al niño un par de filetes con patatas fritas.

Usted ha dicho que somos el país más tonto y bruto de Europa.

Y si no el más bruto, el segundo más bruto. A mí no me hacen falta los informes Pisa... La sentencia que más me duele dictar (y la suelo dictar 25 veces al año) es condenar a chicos de 15 años que no saben ni hablar, que te contestan uh, oh, ung, pues a esos los condeno a aprender a leer... Yo, a esos padres que fomentan que sus hijos no vayan a estudiar, les quitaba el PER, la ayuda familiar y el vivir del cuento. Si tú no cumples con tu obligación, que es llevar a tu hijo al colegio, por qué va cumplir la sociedad contigo...

¿Deberes sí o deberes no?

Deberes sí, pero los justos. Los niños tienen que jugar. Y menos actividades extraescolares, coño, que tienen una agenda más complicada que un ministro... Y en cuanto les dan las vacaciones me los meten en colonias de verano, que a muchos no les gustan...

¿Pone penas en almíbar?

El 80% de los que cometieron un delito no son delincuentes. Les condeno a leer, a estudiar, a hacer un cómic, a limpiar... Ahora, que duermo igual de bien si condeno a un chaval 10 años. He juzgado unos 35 asesinatos, 115 violaciones...

¿El caso más terrible?

El primer caso que tuve fue el de dos chavales que mataron al padre junto con la madre y lo emparedaron. No eran profesionales, llegó el verano y aquello empezó a oler... Quizás el más desagradable fue un crío de 14 años que, por celos, cogió a la hija de la novia del padre, de cinco añitos, y la dejó caer a una acequia. A la Guardia Civil le dijo que había perdido a su hermanita y se llevo a los guardias a la otra punta del pueblo. Cuando descubrieron a la niña, se supo que estuvo hora y media luchando por agarrarse y murió de agotamiento, ahogada.

Cuénteme una resurrección.

Un chico que le pegó cinco tiros a su suegro y le rajó el cuello. Con 16 años. Pero no era un delincuente. Hizo una errónea interpretación de la justicia. Reconoció los hechos. Me decía: "Don Emilio, yo voy a hacer lo que usted me diga, pero, si me vuelve a pasar lo que

me pasó, yo lo vuelvo a hacer". Salió, es padre de familia, tiene tres niños estupendos y es un trabajador impresionante.

¿Y el juez que es usted a qué habría condenado al adolescente que fue?

A internamiento [risas]. A eso me condenó mi padre: a internamiento y a trabajos en beneficio de la comunidad. Suspendí ocho en cuarto y reválida. Me internó en Campillo, un reformatorio para pijos. Con 14 años me escapaba de clase, iba al fútbolín, salía... Un día entré en una casa vacía y en fin...

¿Qué he de hacer para tener un hijo delincuente?

Darle todo lo que pida, no darle ninguna educación espiritual, no regañarle nunca, hacerle todo, ponerse de su parte cuando tenga un conflicto con los profesores...

El 75% de la gente lo primero que hace al levantarse y lo último antes de acostarse es mirar el móvil.

Te voy a contar algo: tengo internadas a niñas porque un día fueron castigadas sin móvil y ellas maltrataron a sus madres con lesiones graves. Madres con la nariz rota. Y dos con intentos de suicidio por estar sin móvil... Creo que hay que violar la intimidad de nuestros hijos. Antes, nuestros padres nos registraban los cajones, ahora hay que mirar lo que hacen con el móvil... El caso es que no nos pillen.

¿Qué daño le hace un padre creyéndose amigo de su hijo?

Pues dejarlo huérfano.

¿Cuántos de sus chavales se habrían salvado si sus padres hubiesen tenido dinero?

Muchos. Más de la mitad.

¿Cuántos de sus chavales se habrían salvado si sus padres no hubiesen tenido dinero?

Menos, pero también. Yo tuve el caso de un niño pijo cuyos padres se estaban separando y se fue a atracar un banco. Sólo para llamar su atención.

La trampa de les xarxes socials. Fragment d'una entrevista a Zygmunt Bauman

Amb les xarxes socials la gent en general s'hi troba bé, és lògic doncs la soledat és la gran amenaça en aquests temps d'individualisme. Ara bé, a les xarxes és tan senzill afegir amics com esborrar-los, no cal tenir cap habilitat social. Les habilitats socials es desenvolupen quan estem al carrer, quan anem a treballar i ens trobem amb persones amb les que tens una interacció raonable. Aleshores és quan hem d'afrontar dificultats, involucrar-nos en un diàleg. Les xarxes social no ensenyen a dialogar doncs és molt fàcil evitar la controvèrsia. Molta gent utilitza les xarxes socials no per ampliar els seus horitzons sinó per tancar-se en zones de confort en les que l'únic que s'escolta és l'eco de la pròpia veu. Les xarxes socials són molt útils, proporcionen serveis plens de plaer, però són una trampa.

Orientacions per al docent

Ensenyar a conviure inclou ensenyar els límits

Mòdul de formació per a famílies	Nivell	Guia per al dinamitzador
Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització	Pàgina 15

En general els fills:

- Han de respectar i considerar tot allò que pugui afectar la dignitat d'una persona, les seves creences o en general la seva llibertat.
- No han de mostrar conductes agressives per defensar les seves opinions.
- Han de poder comprendre i apreciar les emocions, la fragilitat i els sentiments dels altres.

Pel que fa a les xarxes socials és important que els fills:

- No penguin fotos de tipus personal o íntim.
- No agreguin "amistats" a les seves xarxes socials de persones desconegudes.
- Respectin la dignitat de tothom, que tinguin en compte que els seus comentaris a les xarxes socials poden arribar a lectors que poden sentir-se ferits.
- Segueixin les indicacions per la configuració de la privacitat als seus comptes de les xarxes socials com WhatsApp, Facebook, etc.
- No deixin les seves contrasenyes a ningú.
- Demanin permís als autors dels continguts de la xarxa si els volen utilitzar.
- No etiquetin sense permís a persones que puguin aparèixer a fotografies de les xarxes socials.
- No utilitzin les xarxes socials per parlar malament o burlar-se de ningú.
- Els hi comuniquin si tenen coneixement d'algun cas d'abús o assetjament.

Activitat 5

Pots ser part del problema o de la solució

15 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat els participants han de poder:

- Transmetre als fills que davant l'assetjament cal tolerància zero

Descripció i desenvolupament

A partir del vídeo [Recomanacions per a un bon ús d'internet: assetjament](#), el dinamitzador proposa una conversa que ha de permetre als participants reforçar la idea que cal transmetre als fills la tolerància zero davant l'assetjament; això vol dir que si són observadors, si és possible, han d'intervenir per aturar-lo, bé oferint ajuda a la víctima i animant-la a denunciar-lo o bé, comunicant-ho ells mateixos a algun adult que pugui ajudar. Cal insistir que el silenci els fa còmplices de l'assetjament.

Rol del dinamitzador

- Procurar un diàleg fluid i respectuós.
- Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar.
- Evitar intervencions molt llargues o fora del tema.
- Reforçar la idea que el silenci dels observadors davant l'assetjament permet que aquest es continuï donant.

Activitat 5

Pots ser part del problema o de la solució

Veieu el següent vídeo [Recomanacions per a un bon ús d'internet: assetjament](#) del Consell Audiovisual de Catalunya.

Les següents preguntes us ajudaran a fer una reflexió sobre el que heu vist, i com afavorir que els fills tinguin un actitud solidària amb el company que pateix assetjament.

- **Quin rol interpreten les dues noies?**
- **Quina actitud mostra l'amiga de l'Àlex quan s'assabenta del que li ha passat?**
- **Amb quins adjectius definiríeu a cadascuna?**
- **De quina manera demostra l'assertivitat, l'amiga de l'Àlex?**
- **Quin efecte té en la companya?**
- **Malgrat això, als adolescents que són observadors d'una situació d'assetjament els costa intervenir per aturar-la. Quins motius creieu que poden tenir?**
- **De quina manera els observadors poden contribuir a mantenir l'assetjament?**
- **De quina manera el seu silenci contribueix a mantenir l'assetjament?**
- **Quines estratègies podeu aconsellar els fills si són observadors d'una situació d'assetjament?**
- **Cada vegada més, els joves graven les situacions d'assetjament i les difonen per les xarxes mitjançant els telèfons mòbils. Què hi podeu fer vosaltres?**

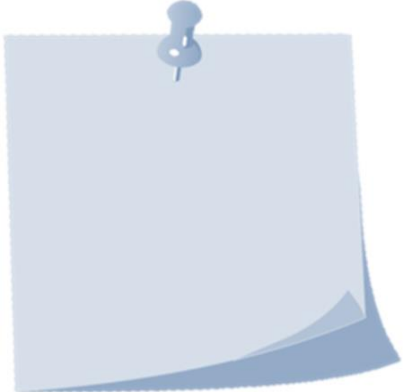
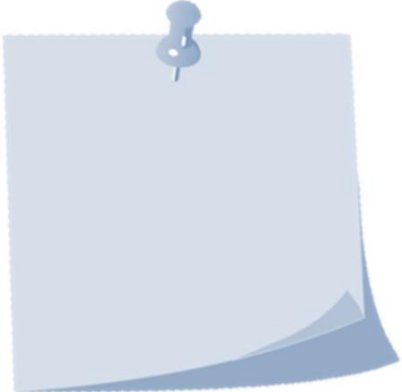
Orientacions per al dinamitzador

Activitat 5. Pots ser part del problema o de la solució

Encara que es tracta de fer una conversa, i no tant de donar resposta a aquestes preguntes concretes, algunes possibles respostes poden ser:

- **Quin rol interpreten les dues noies?** Totes dues són observadores d'una situació d'assetjament.
- **Quina actitud mostra l'amiga de l'Àlex quan s'assabenta del que li ha passat?** Es mostra estranyada, indignada
- **Amb quins adjectius definiríeu a cadascuna?** l'amiga de l'Àlex se la pot definir com sincera i assertiva. L'altra noia influenciable, poc reflexiva.
- **De quina manera demostra l'assertivitat, l'amiga de l'Àlex?** Té una opinió molt clara contra l'agressió que està rebent el seu company i ho demostra no volent que li facin arribar el vídeo ni tampoc veure'l, ja que això representaria també una falta de respecte vers el seu amic Àlex. A més de no voler veure el vídeo, també fa una proposta per aturar el que està passant, informant el tutor.
- **Quin efecte té en la companya?** Se n'adona que té raó, que ajudant a difondre una agressió estem acreditant-la, i que cal aturar aquestes accions abans no vagin a més.
- **Quina és l'opinió general de tots els que intervenen?** Totes les persones es mostren contràries a l'assetjament.
- **Malgrat això, costa molt que els adolescents que són observadors d'una situació d'assetjament intervinguin per aturar-la. Quins motius creieu que poden tenir?** Indiferència davant la situació, por a convertir-se en la propera víctima, vergonya per mostrar una actitud contrària a la del grup...
- **De quina manera els observadors poden contribuir a mantenir l'assetjament?** rient, ignorant la víctima, mirant l'agressió sense intervenir, reproduint rumors, compartint a les xarxes missatges sobre la persona assetjada, etc.
- **De quina manera el seu silenci contribueix a mantenir l'assetjament?** l'agressor pot interpretar el silenci dels observadors com que senten respecte per ell i així continuar assetjant.
- **Quines estratègies podeu aconsellar els fills si són observadors d'una situació d'assetjament?** informar a un adult, denunciar-ho, demanar a l'agressor que pari, mostrar el seu suport a la persona assetjada.
- **Cada vegada més, els joves graven les situacions d'assetjament i les difonen per les xarxes mitjançant els telèfons mòbils. Què hi podeu fer vosaltres?** fer un seguiment de com fan servir el telèfon en cas que en tinguin, educar els fills per a que facin un bon ús de les tecnologies, educar en valors del respecte i ajudar a que desenvolupin conductes assertives...

El dinamitzador ha de remarcar que és important treballar en els fills actituds solidàries i assertives que els permetin ajudar els altres i defensar la seva opinió sense sentir por o vergonya.

Activitat 6	
Què m'emporto de la sessió?	10 minuts
Finalitat Amb aquesta activitat els participants han de poder: <ul style="list-style-type: none"> • Sintetitzar el que li ha estat més rellevant i útil de la sessió.	
Descripció i desenvolupament Cada assistent recollirà individualment els aspectes més rellevants i útils que s'emporta de la sessió, també aquells temes que considera que voldrà treballar amb els seus fills. Els participants compartiran les seves reflexions i el dinamitzador podrà prendre notes que li permetin iniciar la sessió d'aprofundiment.	
Rol del dinamitzador <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Animar els assistents a participar i respondre amb sinceritat.	
Activitat 6. Què m'emporto de la sessió? Com a cloenda de la sessió, us demanem que ompliu els paperets en forma de "post-it" que teniu a continuació. Podeu escriure una paraula, una frase o una emoció. En acabar, compartiu amb els altres participants.	
QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ 	QUÈ VOLDRIA TREBALLAR SOBRE AQUEST TEMA AMB ELS MEUS FILLS

Idees clau

Les xarxes socials permeten intercanviar informacions, fotografies, vídeos, etc. Amb la nostra comunitat d'amics i xarxa de coneixences.

El conjunt d'informacions que es troba a Internet sobre una persona és la seva identitat digital.

Algunes precaucions que cal tenir a Internet perquè ningú es pugui apropiat de les nostres dades personals, ni molestar, són:

- configurar la privacitat de manera que només puguin veure les dades personals els nostres amics o la família
- bloquejar qualsevol persona que ens molesti
- només acceptar com a amic les persones que coneguem en la vida real
- denunciar en cas que hi hagi abús o assetjament.

El *grooming* és un tipus d'assetjament digital en el que persones adultes es fan passar per adolescents per contactar i guanyar la seva confiança per obtenir molt sovint fotos compromeses per acabar fent xantatge, per trobar-se presencialment i, en molts casos, per abusar-ne.

En l'educació dels fills respecte de l'ús de les xarxes socials, heu de tenir en compte els aspectes següents:

- La millor defensa a la xarxa és no dir mentides, ser francs.
- Feu-los conscients dels riscos de les xarxes.
- Eduqueu-los sobre com han de participar a les xarxes.
- Destaqueu les aportacions positives d'Internet i de les xarxes.
- Oferiu-los límits, orientacions i suport.
- Demaneu-los que usin la tecnologia de manera positiva i responsable.
- Feu-los conscients que filtren l'ús que fan de les xarxes.

Altres recursos

- [Educació en l'ús de les tecnologies](#) En aquesta pàgina del web Família i escola del Departament d'Ensenyament es pot trobar informació sobre les xarxes socials i les característiques més conegudes.
- [Internet segura](#). En aquesta pagina es pot trobar informació i orientacions per als centres educatius i les famílies sobre la prevenció del ciberassetjament.
- [La privacitat a Facebook](#): En aquesta pàgina es poden trobar tutorials sobre la configuració de la privacitat en les principals xarxes socials.
- [Manual de bons usos digitals. Departament d'Ensenyament](#). En aquest manual es poden trobar recomanacions per protegir-se a Internet i prevenir situacions relacionades amb el ciberassetjament.
- [Netiqueta joven para redes sociales \(vídeo Pantallas amigas\)](#). En aquest vídeo es presenten consells per facilitar la convivència a les xarxes socials.
- [Las 10 claves para usar Internet con Seguridad \(vídeo Pantallas amigas\)](#). En aquest curtmetratge d'animació es presenta un decàleg per navegar de forma segura per Internet.
- [Guía de Seguridad infantil y uso responsable de Internet](#). En aquesta guia de Google es s'orienta sobre com fer un ús responsable de la xarxa Internet.
- ["Els amics estranys coneguts a la xarxa"](#). En aquest curtmetratge es mostra la necessitat de protegir la privacitat a les xarxes socials.
- [La mare que va ajudar a capturar al ciberassetjador de la seva filla](#). En aquest article es relata de quina forma una mare va descobrir qui estava assetjant a la seva filla a través del telèfon mòbil.

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Mòdul de formació per a famílies	Nivell	Guia per al dinamitzador
Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització	Pàgina 22